

การพูด

การพูด (Speaking) คือ การเปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ การสื่อสารด้วยภาษาอย่างหนึ่ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 497 ให้นิยามคำ “การพูด” ว่าเป็นคำนาม หมายถึง “การเปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ, พูดจา (คำกริยา) ก็ว่า” และมีคำอธิบายเกี่ยวกับการพูดไว้หลายประการ เช่น

พูดคล้องเหมือนล่องน้ำ (สำนวน) ก. : พูดไม่ติดขัด, พูดจนลืงหลับ, พูดจนผู้ฟังเคลิบเคลิ้มไปตาม
พูดจริงทำจริง ก. : ทำได้อย่างที่พูดไว้, รักษาคำพูด

พูดจา ก. : พูด

พูดดีเป็นศรีแก่ปาก (สำนวน) น. : การพูดดีเป็นที่นิยมชมชอบ

พูดเป็นต่อยหอย (สำนวน) ก. : พูดฉอด ๆ ไม่หยุดปาก

พูดเป็นนัย (สำนวน) ก. : พูดอ้อม ๆ โดยไม่บอกเรื่องราวตรง ๆ

พูดเป็นน้ำไหลไฟดับ, พูดเป็นไฟ (สำนวน) ก. : พูดคล้องเหลือเกิน

พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง (สำนวน) ก. : พูดไปไม่มีประโยชน์, นิ่งเสียดีกว่า

พูดสด ก. : พูดโดยมิได้เตรียมมาก่อน

พูดอย่างมะนาวไม่มีน้ำ (สำนวน) ก. : พูดห้วน ๆ

นอกจากนั้นยังมีสำนวนที่พูดกันอยู่ในสังคมไทยหลายสำนวน เช่น

พูดมากปากมีสี : พูดไม่ดีมีอันตราย

พูดน้ำท่วมทุ่ง : พูดไม่มีเนื้อหา พูดแบบน้ำท่วมทุ่งผักบุ้งโหรงเหรง เป็นต้น

คุย ก. พูดจาสนทนากัน ปรีक्षाหารือ เช่น เรื่องนี้ขอคุยกันก่อนที่จะตัดสินใจ, พูดเป็นเชิงโอ้อวด เช่น เรื่องแค่นี้ก็คุย คุยเชื่อง, คุยโต - ก. พูดจาแสดงความใหญ่โต

จำนรรจ, จำนรรจา (กลอน) : ก. เจรจา, พูด, กล่าว

ในภาษาไทยนั้นได้นำภาษาอื่น ๆ มาใช้อยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ที่เกี่ยวกับการพูดก็มีคำว่า “วจี” (จากภาษาบาลี) และคำ “วาจา” (จากภาษาสันสกฤต - วาจ)

วจี, วาจา น. : คำพูด, ถ้อยคำ

วจีกรรม น. : การพูด, การกระทำทางวาจา เช่น กล่าวเท็จ เป็นการกระทำผิดทางวจีกรรม

วจีทุจริต น. : เป็นการประพฤติชั่วทางวาจา มี 4 อย่างคือ การพูดเท็จ, การพูดหยาบ, การพูดส่อเสียด, การพูดเพื่อเจ้อ

วจีสุจริต น. : ความประพฤติชอบทางวาจา มี 4 อย่าง ตรงกันข้ามกับวจีทุจริต

วจีเภท น. : การเปล่งถ้อยคำ

วจีวิภาค น. : ชื่อตำราไวยากรณ์ไทยตอนที่ว่าด้วยคำ และ หน้าที่ของคำ (ดูสารานุกรมศึกษา ศาสตร์ ฉบับที่ 24 เรื่อง “พระยาอุปกิตศิลปสาร” หน้า 48 - 51)

เจรจา (จากสันสกฤต - จรจา) ก. พูด, พูดจากัน, พูดกันเป็นทางการ.

นอกจากนั้นยังมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันกับ “การพูด” คือ

สนทนา ก. : คุยกัน, ปรีกษาหรือกัน. พูดจาโต้ตอบกัน เช่น สนทนาปัญหาบ้านเมือง, สนทนาสารทุกข์สุกดิบ

วาทะ น. : (บาลี, สันสกฤต) คำพูด, ถ้อยคำ, ลัทธิ, ความเห็น

วาทกรรม : การพูด

วาทศาสตร์ : วิชาว่าด้วยศิลปะในการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหาร ให้ได้ผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย เช่น พูดโต้แย้ง, พูดชวนให้เชื่อถือ, ตรงกับคำในภาษาอังกฤษ rhetorics

วาทศิลป์ : ศิลปะในการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารให้ประทับใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษ rhetoric

ในสมัยก่อน **วิชาวาทศาสตร์** เป็นวิชาสำคัญแขนงหนึ่ง ซึ่งจัดสอนในมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกๆ ตอนปลายยุคกลางของยุโรป ในหมวดวิชาศิลปศาสตร์เจ็ดประการ (seven liberal arts) หมวดวิชานี้ มี 2 กลุ่มวิชา คือ

1. กลุ่มแรก มี 3 วิชา เรียก The Ancient Trivium ซึ่งถือกันว่าเป็นกลุ่มวิชาที่ช่วยให้คนคิดเป็นได้แก่ วิชาไวยากรณ์, วิชาตรรกศาสตร์ และวิชาวาทศาสตร์

2. กลุ่มที่ 2 มี 4 วิชา เรียก The Quadrium ได้แก่ วิชาเลขคณิต, เรขาคณิต, ดนตรี และ ดาราศาสตร์

นอกจากวิชาศิลปศาสตร์ 7 ประการแล้ว มหาวิทยาลัยในสมัยนั้นสอนวิชา แพทยศาสตร์ กฎหมายเทววิทยา เป็นวิชาหลักด้วย (ดูเรื่อง “มหาวิทยาลัย” ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์** ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2528 หน้า 58 - 61)

ในที่นี้จะไม่กล่าวถึง การพูดของเด็ก ซึ่งมีการหัดพูด, การฝึกพูด และอื่น ๆ วิวัฒนาการด้านการพูด ซึ่งเป็นคนละจุดมุ่งหมายของบทความเรื่องนี้ ถ้าผู้ใดสนใจเรื่องเด็ก การเลี้ยงดูเด็ก ขอให้ศึกษาด้านนั้นโดยตรงเพราะมีเรื่องน่าสนใจมากมาย

การพูดย่อมมีทั้งพูดดี พูดไม่ดี พูดชั่ว พูดเป็นกลางๆ (อาจจะไม่ดีแต่ไม่ชั่ว) ซึ่งทั้งหมดนี้คงไม่ได้เกี่ยวกับการพูดเก่ง พูดไม่เก่ง หรือเก่งแต่พูด (มีผู้กล่าวว่า “คนทำงานด้วยปากเป็นพวก NATO.” NATO มาจาก NO ACTION TALK ONLY)

การพูดดี เป็นคุณสมบัติหนึ่งของคนดีตามคติของพุทธศาสนา คือ คิดดี ทำดี พูดดี คบคนดีและไปสู่สถานที่ที่ดี

ความสำคัญของการพูด

การพูดมีความสำคัญมาก ธรรมชาติของคนต้องพูดได้ (ถ้าพูดไม่ได้ก็เป็นคนใบ้) จึงต้องฝึกหัดพูด (ตอนเป็นเด็ก) พ่อโตขึ้นก็ฝึกการพูด ต้องมีแม่แบบในการพูด พ่อแม่ต้องสอนให้ลูกพูด เด็กจะเอาตัวอย่างการพูดจากพ่อแม่ พี่น้อง พี่เลี้ยง และบุคคลรอบตัว นักเรียนได้แบบจากครู และเพื่อน ปัจจุบันสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพูดของเด็กก็คือสื่อทั้งหลาย วิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ ค่านิยมในการพูดเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเหล่านั้นเป็นอันมาก ผู้สร้างสื่อจึงควรระวังให้มากเพราะการพูดเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาษาที่พูดกัน ถ้าสื่อมวลชนทั้งหลายใช้ภาษาไทยที่ดีที่ถูกต้องจะเป็นตัวอย่างให้อุชนใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องตามไปด้วย

การพูดและภาษาของคนทั่วโลก

การพูดย่อมเกี่ยวเนื่องกับภาษาและวัฒนธรรม ในโลกนี้มีภาษาพูดแตกต่างกันมากมายกว่า 3,000 ภาษา ภาษาเก่าสูญหายไป ภาษาใหม่เกิดขึ้นมาเป็นเรื่องของวิวัฒนาการของภาษา ภาษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ภาษาไทยก็เช่นกัน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งก่อให้เกิดทั้งส่วนดีคือ ทำให้ภาษาไทยพัฒนาไปในทางดี ขณะเดียวกันในส่วนไม่ดี ก็เกิดภาษาสแลง ภาษาวิบัติ ภาษาไม่เกิดขึ้นแล้วดับสูญไปก็มี การพูดก็เปลี่ยนแปลงไปตามนั้น

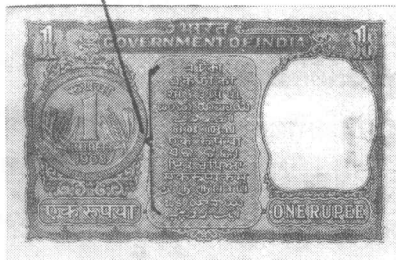
เกิดเป็น **ค่านิยมในการพูด** ขึ้นมา ผู้เขียนเคยเฝ้าสังเกตการพูดของวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งซึ่งเขารวมตัวกันและทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เช่น ตั้งเป็นทีมฟุตบอล เขามักจะไม่ค่อยนิยมเรียกชื่อจริงของกันและกัน สมัยหนึ่ง ชอบเรียกชื่อพ่อของเพื่อนแทนชื่อเพื่อน สมัยหลัง ๆ ชอบเรียกชื่อเพื่อนเป็นชื่อสัตว์เป็นหมาเป็นแมวเป็นวัว ควาย บางทีก็เป็นผี ในจำนวนนักฟุตบอลทั้งสองทีมที่ร่วมเตะกันอยู่นั้นปรากฏว่าจะไม่มีคนร่วมอยู่ด้วยเลยแม้แต่คนเดียว แต่ปรากฏการณ์เหล่านั้นจะเป็นอยู่ระยะหนึ่งแล้วก็จะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นอย่างอื่นตามค่านิยมของการพูดที่เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามยุคตามสมัยนิยม

การพูดของคนในทุกประเทศจะมีความเป็นจริงเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งคือ **พูดเพี้ยน** ไม่ว่าจะคนประเทศไหน ใช้ภาษาอะไร ก็จะมีการพูดเพี้ยนกันอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะพูดภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาสเปน หรือภาษาไทย เพี้ยนทั้งนั้น **ตัวอย่าง** คนอังกฤษทางเหนือกับอังกฤษทางใต้จะออกเสียงคำบางคำไม่เหมือนกัน ออกเสียงเพี้ยนไป คำเดียวกัน บางทีก็ออกเสียงต่างกัน เช่น deluxe ออกเสียง

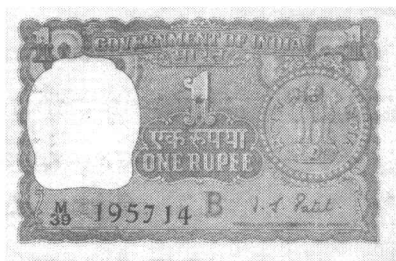
เดอลุกซ ก็มี ดีลักซ์ ก็มี เป็นต้น คนที่พูดภาษาอังกฤษซึ่งเป็นอยู่คนละประเทศยิ่งเพี้ยนมาก เช่น คนออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ออกเสียง day ฟังเหมือน die. How are you to day? เราจะได้ยินเป็น How are you to die? ผู้เขียนตกใจทุกครั้งที่ได้ยิน ไม่ทราบว่าเขาเพี้ยนหรือเราเพี้ยน

หลายประเทศมีภาษาใช้กันหลาย ๆ ภาษาจนประชาชนในประเทศเดียวกันพูดกันไม่รู้เรื่องเลยก็มีไม่น้อยเช่น ประเทศจีนซึ่งมีประชากรมากที่สุดในโลกมีภาษาพูดมาก เช่น ภาษาแมนดาริน ภาษากวางตุ้ง ภาษาแต้จิ๋ว ภาษาแคะ ภาษาไหหลำ ภาษาฮกเกี้ยน เป็นต้น ภาษาจีนนั้นเขียนด้วยตัวอักษรเดียวกันแต่อ่านออกเสียงต่างกัน ประเทศอินเดียมีประชากรมากเป็นที่สองรองจากจีน ก็มีภาษาต่าง ๆ ใช้กันมาก เช่น ภาษาฮินดู ภาษาเบงคาลี ภาษาคานาเดะ ภาษาบัจจาบี ภาษาคุชราจี ภาษาทมิฬ และอื่น ๆ แต่ละภาษาของประเทศอินเดียเขียนด้วยตัวอักษรต่างกัน (ต่างกับภาษาจีน) อินเดียจึงต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ในธนบัตรของอินเดีย การระบุค่าของธนบัตรต้องใช้ตัวอักษรหลายภาษาดังตัวอย่างนี้

ตัวอักษรภาษาต่าง ๆ ในธนบัตรอินเดีย

ด้านหลัง

ด้านหน้า

ที่ว่า การพูดเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมนั้น เป็นในแง่ของการแสดงออกบางอย่าง เช่น คนจีนคุยกันจะส่งเสียงดังเข้าทำนอง “แจ็กปราศรัยเหมือนไทยทะเลาะกัน” เป็นต้น

การพูดและการเขียน

เมื่อกล่าวถึงการพูดก็ขอกกล่าวถึงการเขียน เพราะน่าจะควบคู่กัน แต่ตามความเป็นจริงนั้น บางคนพูดเก่งแต่เขียนไม่ได้ดีเท่าที่พูด บางคนพูดได้ไม่ดีเท่าที่เขียน อันนี้บางส่วนอาจจะเป็นพรสวรรค์แต่บางส่วนคงเกิดจากการฝึกฝน

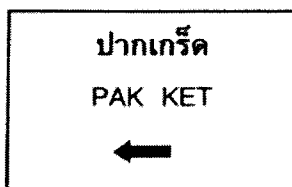
ภาษาพูดต่างกับภาษาเขียน ในภาษาไทยไม่นิยมใช้ภาษาพูดในการเขียน แต่ภาษาพูดที่ใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานอาจจะกลายเป็นความนิยมใช้เป็นภาษาเขียนก็ได้ซึ่งเป็นวิวัฒนาการอย่างหนึ่งของภาษา

ในปัจจุบันมีผู้นิยมพูดด้วยภาษาแปลก ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดวิบัติทางภาษา เมื่อพูดด้วยภาษาอย่างนั้นก็ทำให้เขียนด้วยภาษาอย่างนั้นไปด้วย เช่น

เขา	เขียนเป็น	เค้า
วิทยาลัย	เขียนเป็น	วิท'ลัย
มหาวิทยาลัย	เขียนเป็น	มหา'ลัย
	เป็นต้น	

การพูดและการเขียนทำนองนี้มักเป็นเพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น

อนึ่งเมื่อคนบางคนพูดไม่ชัด (พูดไม่ได้ หรือพูดไม่เป็น) เช่นออกเสียง ร เรือไม่ได้ หรือพูดคำควบกล้ำไม่ได้ก็นำพาให้เขียนผิดไปด้วย เช่น ป้ายบอกชื่อถนนหนทางชื่อสถานที่ของกรุงเทพมหานครเป็นตัวอย่าง ป้ายบอกทางไปที่ว่า การอำเภอกาเกร็ด ท่านเขียนเป็นภาษาอังกฤษประกอบไว้ว่า PAK KET ดูเถอะทั้งน่าเกลียดและน่าสงสารมาก

ภาษา กับ พยัญชนะ (ตัวอักษร)

หลาย ๆ ประเทศมีสภาพเช่นเดียวกับประเทศจีนและประเทศอินเดีย เมื่อมีหลายภาษาใช้กันอยู่ ผู้คนก็พูดต่างกันไปจนกลายเป็นพูดคนละภาษาก็มีไม่น้อย

บางประเทศมีแต่ภาษาพูด ประชากรของประเทศเหล่านั้นพูดด้วยภาษาของตนซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองแต่ไม่มีพยัญชนะ (ตัวอักษร) ที่ใช้เขียน ก็พยายามไขว่คว้าหาตัวอักษรใช้เป็นภาษาเขียนของตนเองหรือไม่ก็ใช้วิธียืมเอาตัวอักษรของภาษาอื่นมาดัดแปลงเป็นภาษาของตนก็มีตัวอย่างให้เห็นอยู่ในหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย เวียดนาม เป็นต้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่โชคดีที่บรรพบุรุษของเราสร้างไว้ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ตัวอักษร (พยัญชนะสระ) เป็นของตนเองมาแต่โบราณเป็นเอกลักษณ์และเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่น่าภูมิใจยิ่ง

หลาย ๆ ชาติในโลกที่สูญเสียความเป็นชาติไปแล้วเพราะสูญเสียวัฒนธรรมทางภาษา จะเป็นเพราะเหตุผลใดก็ตาม เรื่องนี้เป็นเรื่องน่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา ได้บันทึกเรื่องราว การไปสำรวจและสอบภาษาไทยในอัสสัมไว้อย่างละเอียด ให้แง่มุมความคิดไว้มากมาย จึงขอเตือนสติคนไทยในประเทศไทยปัจจุบันนี้ไว้ ณ ที่นี้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ไทย เป็นวัฒนธรรมทางภาษาของไทยที่สำคัญยิ่ง จงรักและหวงแหนภาษาไทยให้มาก ๆ เมื่อใดเราสูญเสียภาษาไทยเมื่อนั้นเราจะสูญเสียชาติ ที่กล่าวนี้โปรดถือว่า ไม่ใช่คำสาปแช่ง แต่เป็นคำเตือนสติ

ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาสมบูรณ์ เช่นเดียวกับประเทศที่ยกย่องกันว่ามีภาษาเป็นภาษาสากลทั้งหลายคือ มีทั้งภาษาพูด และภาษาเขียนซึ่งเขียนด้วยพยัญชนะและสระที่เป็นของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ประชาชนพลเมืองทั้งพูดทั้ง

อ่านทั้งเขียนด้วยภาษาของตนเองทั้งสิ้น นับว่าเป็นเอกลักษณ์และเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งของชนชาติไทยที่น่าภูมิใจยิ่ง ผู้เขียนมีความเห็นส่วนตัวว่า ภาษาไทยมีส่วนดีมากกว่าหลายๆ ภาษา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเรา ชาติอื่นลอกเลียนแบบยากมาก เช่น

1. เขียนอย่างไรจะต้องอ่านอย่างนั้น อ่านอย่างอื่นไม่ได้ ภาษาไทยมีคำเป็นคำตาย เสียงสูง เสียงต่ำ มีวรรณยุกต์กำกับชัดเจน คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน คนไทยก็พูดออกเสียงได้ เช่น ใครขายไข่ไก่ คนที่ไม่ฝึกฝนอย่างภาษาไทยจะออกเสียงอย่างนี้ไม่ได้ ภาษาอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นภาษาสากลยังด้อยกว่าภาษาไทย (ในเรื่องนี้) เพราะภาษาอังกฤษเขียนเหมือนกัน ออกเสียงอ่านต่างกันได้ เช่น do อ่าน ดู โด ใด ใต้ ใต้ทั้งนั้น

2. มีคำควบกล้ำ พูดออกเสียงควบกล้ำได้ (ภาษาลาวไม่มีควบกล้ำ)

3. มี ร เรือ ล ลิง ซึ่งภาษาของบางชาติไม่มี คนชาตินั้น ๆ ไม่สามารถพูดออกเสียง ร เรือ ล ลิง ได้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนเรื่อง **ช่วยด้วย!** พิมพ์ในนิตยสารรายเดือน **หมอนหนังสือ** ฉบับปฐมฤกษ์ หน้า 6 - 8 ตอนหนึ่งดังนี้ ‘...ตัว ร เรือ และ ล ลิง ในภาษาไทยทุกวันนี้ไร้ความหมายเสียแล้ว เพราะคนไทยพวกหนึ่งคิดว่าตัวอักษรสองตัวนี้ใช้แทนกันได้ ไม่ใช่แต่เวลาออกเสียงเท่านั้น แต่รวมทั้งใช้แทนกันในการเขียนหนังสือก็ได้ด้วย ... ‘เครื่องราง’ กลายเป็น ‘เครื่องราง’ นั้น พบอยู่บ่อยๆ ‘โรง’ กับ ‘โลง’ ดูเหมือนจะใช้แทนกันได้ ‘ละครลงโลง’ คิดดูก็ใกล้ความจริงเพราะเมืองไทยเดี๋ยวนี้หาละครดี ๆ ดูยากที่เคยเห็นมานั้นพิลึกพิลั่นอย่างไม่น่าเชื่อ ‘เปล่งปลั่ง’ กลายเป็น ‘เปร่งปรัง’ ‘แปร่งพัน’ เป็น ‘แปลงพัน’ ‘โลहित’ เป็น ‘โรहित’ ‘ตลิ่ง’ เป็น ‘ตริง’ ก็เคยเห็น จะทำอย่างไรกันดี

ภาษาจีนไม่มีตัว ร มีแต่ตัว ล เพราะฉะนั้นอะไร ๆ ก็เขียนด้วยตัว ล หหมด ‘ลำคาญ เจลินญ ลีบ ล้อน ลัฐท่ามะนูน’ ลูแล้วลูลออกไป (รู้แล้วรูรอดไป) ส่วนภาษาญี่ปุ่นไม่มีตัว ล มีแต่ตัว ร เพราะฉะนั้นอะไรก็เขียนด้วยตัว ร หหมด ‘รอยกระทง ข้าวสารี ริงค่างบ้างชะนี เรียบเคียง ว่าพรางทางตระโบมโรมเว้า’ ลั่นเคราะห์ไป

แต่ภาษาไทยมีทั้ง ร และ ล แต่ก่อนผมเคยนึกว่าเป็นบุญของภาษาแต่เดี๋ยวนี้กลายเป็นกรรมเสียแล้ว เพราะคนไทยเดี๋ยวนี้ไม่เห็นความแตกต่างหรือมีฉะนั้นก็เห็นว่าความแตกต่างถึงมีก็ไม่สำคัญ...”

การพูดการใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง

การพูดการเขียนและการใช้ภาษาไทยผิด ๆ นั้น มีรายละเอียดค่อนข้างมาก คงไม่สามารถนำมาเขียนในที่นี้ได้หมด ผู้เขียนเคยตั้งข้อสังเกตในเรื่องนี้ว่า **คนบางคนพูดภาษาไทยไม่เป็น** (ตามความเห็นของผู้เขียน) ภาษาไทยเป็นภาษาพ่อภาษาแม่ภาษาบรรพบุรุษของเรา ทำไมบางคนจึงไม่รู้จักพูดภาษาไทยให้ถูกต้อง คนพูดภาษาไทยไม่เป็นมีหลายจำพวก ได้แก่

1. จำพวกพูดไทยคำฝรั่งคำ พวกนี้ชอบใช้ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทย ส่วนมากเป็นพวกที่คิดว่าตัวเองมีการศึกษาสูง (คำว่า “การศึกษาสูง” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคนมีคุณวุฒิการศึกษาanyak และสูง เพราะวุฒิไม่ใช่มาตรฐานวัดการศึกษา) จึงพยายามใช้ภาษาต่างชาติปะปนด้วยเพื่ออวดว่าตัวเองมีความรู้มาก เราจะพบคนพูดไทยคำฝรั่งคำอยู่เป็นประจำไม่ว่าระดับนายกฯ ระดับรัฐมนตรี นักการเมือง ข้าราชการ ครูอาจารย์ คนเป็นครูไม่ควรสอนนักเรียนด้วยวิธีพูดไทยคำฝรั่งคำ (ยกเว้นศัพท์เฉพาะที่ยังไม่มีคำไทยใช้) ผู้เขียนเคยได้ยินอาจารย์ท่านหนึ่งพูดกับนิสิตตอนหนึ่งว่า “...ครูไม่ mind หรือว่า เธอจะ work หรือไม่ work ตาม details

ที่ครู design ไว้ให้แล้ว O.K. นะ ทุกคนไปเข้าห้องสมุด meet you again next monday” คำไทยง่าย ๆ มิถุนไปทำไมจึงพูดไม่ได้... ได้ยินนิสิตคนหนึ่งบ่นตามหลังมาว่า “อาจารย์คนนี้เป็นคนไทยแท้หรือเปล่านั้น เป็นคนไทยน่าจะพูดภาษาไทย” ผู้เขียนเคยอ่านพบในคอลัมภ์หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งเขียนไว้ดังนี้ “...จะโทษเด็กอย่างเดียวก็อึดอัดเพราะระดับนายกฯ ไปพูดอบรมผู้ว่าฯ ซีอีโอจกั๊ก็เป็นระยะ ๆ เช่น **ผิดพลาด** (ผิดพลาด) **ดูแคบ** (ดูแคบ) **โกธ** (โกรธ) ขณะที่ภาษาฝรั่งเดี่ยว need เดี่ยว performances รุ่งรังไปหมด...” นี่แหละครับพวกพูดภาษาไทยไม่เป็น ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่น่าภูมิใจ แต่ผู้ใหญ่มักทำเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีอย่างนี้แก่เด็กเสมอ ผู้เขียนมักจะเรียกคนพวกนี้ว่า **พวกบ่อนทำลายภาษาของชาติ** (อาจจะชาตินิยมไปหน่อย - ผู้เขียนยอมรับ)

2. พวกออกเสียง ร เรือ ล ลิง ไม่ได้ มีบุคคลจำพวกหนึ่งที่ไม่สามารถออกเสียง ร เรือ ล ลิง ได้เลยไม่ว่าจะอ่านหรือพูด จนกระทั่งบางคนเขียนผิด ๆ ไปตามเสียงที่ออกนั้นด้วย เรื่องนี้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นจริงตามที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนไว้เมื่อ 20 ปีมาแล้ว ท่านย้าว่า “เมื่อคนมันมีโคตรและเทือกเถาเหล่ากออย่างนั้น มันก็ต้องออกเสียงอย่างนั้น” ท่านว่าของท่านอย่างนั้น แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า **เมื่อเกิดเป็นคนไทย อยู่ในเมืองไทย เรียนหนังสือไทยในโรงเรียนไทย ก็ควรจะฝึกฝนออกเสียง ร เรือ ล ลิงให้ได้** เพราะเป็นสิ่งที่ฝึกได้ (ไม่ได้เป็นอเวไนยชน) แม้แต่ชาวต่างประเทศบางคนที่มาอยู่เมืองไทย หัดพูดภาษาไทยและเรียนภาษาไทยเขายังพูดได้ชัดเจนไม่มีที่ติเลยก็มีไม่น้อย

3. พวกที่ออกเสียงควบกล้ำไม่ได้ ภาษาไทยมีคำควบกล้ำเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของภาษาซึ่งผิดกับภาษาของบางชาติ เช่น ภาษาลาว

ไม่มีควบกล้ำซึ่งก็เป็นเอกลักษณ์ของภาษาลาว อดีต นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวชื่อ นายไกรสร พรหมวิหาร คนลาวจะอ่านออกเสียงว่า นาย - ไก - สอน - พม - วิ - หาน ถูกต้องตามภาษาลาว **การที่บางคนอ่านและพูดออกเสียงควบกล้ำไม่ได้นั้นเป็นเพราะขาดการฝึกฝน** อาจจะเป็นมาตั้งแต่เริ่มหัดพูด พ่อแม่พี่เลี้ยงและครูไม่พิถีพิถันในการฝึกออกเสียงของเด็กซึ่งตอนแรกยังพูดไม่ชัด เมื่อขาดการฝึกฝนก็ผิดเพี้ยนติดมาจนโตเป็นผู้ใหญ่และผิดเพี้ยนติดต่อกันเรื่อยมา

สิ่งที่น่าเบื่อและน่าเกลียดที่สุดในปัจจุบันคือรายการโทรทัศน์ไม่ว่าโฆษก ผู้ประกาศ วิทยากร ผู้สัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ นักแสดงบางคน ไม่ว่าคนระดับไหน ล้วนแต่พูดภาษาไทยไม่เป็นแทบทั้งสิ้น พูดไทยคำฝรั่งคำ พูด ร เรือ เป็น ล ลิง พูดคำควบกล้ำไม่ได้เลย สถานีโทรทัศน์ทุกช่องน่าจะพิถีพิถันมากกว่านี้ อย่าปล่อยยปล่อยละเลยมากนักเลย เป็นตัวอย่างชั้นเลว

ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย และเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาติที่ต้องรักและหวงแหน โปรดอย่าบ่อนทำลายภาษาไทย (ดู **การศึกษาไทย** หน้า 154-160)

คำสอนอมตะเกี่ยวกับการพูด

ในสังคมไทยมีคำสอนซึ่งผู้เขียนขอเรียกว่า **คำสอนอมตะ** ได้สอนคนไทยเกี่ยวกับการพูดไว้อย่างดี มีคุณค่าอย่างสูง คำสอนนั้นเขียนโดย **เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี** (ม.ร.ว. เปี้ย มาลากุล : 2414 - 2459) เขียนไว้ในหนังสือเล่มเล็ก ๆ ชื่อ **สมบัติผู้ดี** ตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ หนังสือเล่มนี้กระทรวงศึกษาธิการยังกำหนดให้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ระดับชั้นประถมศึกษาศึกษามาจนกระทั่งปัจจุบัน ตามความเป็นจริงแล้ว

หนังสือเล่มเล็ก ๆ เล่มนี้เหมาะสำหรับคนไทยทุกคน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ควรจะได้อ่านและปฏิบัติตาม เพราะคำสอนในหนังสือเล่มนี้ถูกต้องเหมาะสมและทันสมัยเสมอ

คำสอนในหนังสือสมบัติผู้ดีแบ่งเป็นกายจริยา วจีจริยา มโนจริยา ในที่นี้จะนำมาเฉพาะแต่คำสอนเกี่ยวกับ **วจีจริยา** คือ คำสอนเกี่ยวกับ การพูดดี ซึ่งมีดังต่อไปนี้

คำว่า **ผู้ดี** หมายถึง **บุคคลผู้มีความประพฤติดีทั้งทางกาย ทางวาจา และทางความคิด** คือ ทำดี พูดดี คิดดี

พูดดี ในหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 10 ภาค (ส่วน) ดังนี้

ภาคหนึ่ง ผู้ดีย่อมรักษาความเรียบร้อย

1. ไม่สอดสอวจาหรือแย่งพูด
2. ไม่พูดด้วยเสียงอันดังเหลือเกิน
3. ไม่ใช้วาจาตวาด หรือ พูดจากระโชกกระชาก
4. ไม่ใช้วาจาอันหักหาญดิงตัน
5. ไม่ใช้ถ้อยคำอันหยาบคาย

ภาคสอง ผู้ดีย่อมไม่ทำอุจาดลามก

1. ไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครกฟุ้งรังเกียจในท่ามกลางประชุมชน
2. ไม่กล่าวถึงสิ่งควรปิดบังในท่ามกลางประชุมชน

ภาคสาม ผู้ดีย่อมมีสัมมาคารวะ

1. ไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่
2. ไม่กล่าวร้ายถึงญาติมิตรที่รักใคร่นับถือของผู้ฟังและผู้ฟัง
3. ไม่กล่าววจาอันตีเถียนสิ่งเคารพหรือที่เคารพของผู้อื่นแก่ตัวเขา

4. เมื่อจะขอทำล่วงเกินแก่ผู้ใด ย่อมต้องขออนุญาตตัวเขาก่อน
5. เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใดแก่ผู้อื่นควรออกวจาขอโทษเสมอ
6. เมื่อผู้ใดแสดงคุณต่อตนอย่างไร ควรออกวจาขอบคุณเขาเสมอ

ภาคสี่ ผู้ดีย่อมมีกิริยาเป็นที่รัก

1. ไม่เที่ยววตีเถียนสิ่งของที่เขาดั่งไว้แต่ไว้ในบ้านที่ตนไปสู่
2. ไม่กล่าวสรรเสริญรูปกายบุคคลแต่ตัวเขาเอง
3. ไม่พูดให้เพื่อนเก้อกระดาก
4. ไม่พูดเปรียบเปรยเคาะแคะสตรีกลางประชุม
5. ไม่ค่อนแคะตีรูปกายบุคคล
6. ไม่ทักถึงการร้ายโดยพลุ่งพล่งให้เขาตกใจ
7. ไม่ทักถึงสิ่งอันน่าอัปอายน่ากระดากโดยเปิดเผย
8. ไม่เอาสิ่งที่น่าจะอายจะกระดากมาแล้วให้แขกฟัง
9. ไม่เอาเรื่องที่เขาฟังซ่อนเร้นมากล่าวให้อับอายหรือเจ็บใจ
10. ไม่กล่าวถึงการอัปมงคลในเวลามงคล

ภาคห้า ผู้ดีย่อมเป็นผู้มีสง่า

1. พูดจาจะฉานชัดถ้อยความ ไม่อุบอปป อ้อมแอ้ม

ภาคหก ผู้ดีย่อมปฏิบัติการทำงานดี

1. พูดสิ่งใดยอมให้เป็นทีเชื่อถือได้
2. ไม่รับวจาคล่อง ๆ โดยมีได้เห็นว่าการจะเป็นได้หรือไม่

ภาคเจ็ด ผู้ดีย่อมเป็นผู้ใจดี

1. ไม่เยาะเย้ยถากถางผู้กระทำผิดพลาด
2. ไม่ใช้วจาอันขมขี้

ภาคแปด ผู้ดียอมไม่เห็นแก่ตัวถ่ายเดียว

1. ไม่ขอแยกผู้หนึ่งมาจากผู้ใดเพื่อจะพาไปพูดความลับ
2. ไม่สนทนาเรื่องตนถ่ายเดียว จนคนอื่นไม่มีช่องจะสนทนาเรื่องอื่นได้
3. ไม่นำธุระตนเข้ากล่าวแทรกในเวลาธุระอื่นของเขาซุลมุน
4. ไม่กล่าววาทิตีเตียนของที่เขาหิบบยกให้ว่าไม่ดีหรือไม่พอ
5. ไม่ได้ถามราคาของที่เขาได้หิบบยกให้แก่ตน
6. ไม่แสดงราคาของที่จะหิบบยกให้แก่ผู้ใดให้ปรากฏ
7. ไม่ใช่วาจาอันโอ้อวดตนและลบหลู่ผู้อื่น

ภาคเก้า ผู้ดียอมรักษาความสุจริตซื่อตรง

1. ไม่ชอกแซกไต่ถามธุระส่วนตัวหรือการในบ้านของเขาที่ไม่ได้เกี่ยวข้องแก่ตน
2. ไม่เที่ยวถามเขาว่า นั้นเขียนหนังสืออะไร
3. ไม่เที่ยวถามถึงผลประโยชน์ที่เขาหาได้เมื่อตนไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

4. ไม่เอาการในบ้านของผู้ใดมาแสดงในที่แจ้ง
5. ไม่เก็บเอาความลับของผู้หนึ่ง มาเที่ยวพูดแก่ผู้อื่น
6. ไม่กล่าวถึงความชั่วร้ายอันเป็นความลับเฉพาะบุคคลในที่แจ้ง
7. ไม่พูดลับปลับกลับกลอกตลบตะแลง
8. ไม่ใช่ถ้อยคำสบถติตปาก
9. ไม่ใช่ถ้อยคำมูสา

ภาคสิบ ผู้ดียอมไม่ประพฤติชั่ว

1. ไม่เป็นพาลพอใจทะเลาะวิวาท
2. ไม่พอใจเงินท้าวว่าร้ายกันและกัน
3. ไม่พอใจพูดส่อเสียดยุยง
4. ไม่เป็นผู้สอพหลอ ประจบประแจง
5. ไม่แข่งชกให้ร้ายผู้อื่น

สุดท้ายนี้ขอฝากคำคมซึ่งเป็นข้อเตือนใจของรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง จิรพรรณ มัชยมจันทร์ เกี่ยวกับการคิด การกระทำและการพูด ดังต่อไปนี้

“อย่าดีแต่พูด ให้พูดแต่ดี
อย่าดีแต่ทำ ให้ทำแต่ดี
อย่าดีแต่คิด ให้คิดแต่ดี”

วรวิทย์ วศินสรากร

บรรณานุกรม

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช. “ช่วยด้วย,” **หนอนหนังสือ**. ฉบับปฐมฤกษ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายน 2531.

บรรจบ พันธุเมธา, คุณ. **กาเลม่านไต**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2548.

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี. **สมบัติผู้ดี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, 2546.

วรวิทย์ วตินสรากร. **การศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2546.

วรวิทย์ วตินสรากร. “มหาวิทยาลัย,” **สารานุกรมศึกษาศาสตร์**. ฉบับที่ 1 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2528.

วรวิทย์ วตินสรากร. “เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี,” **สารานุกรมศึกษาศาสตร์**. ฉบับที่ 14 พ.ศ. 2538.

วรวิทย์ วตินสรากร. “พระยาอุปกิตศิลปสาร,” **สารานุกรมศึกษาศาสตร์**. ฉบับที่ 24 สิงหาคม 2544.

วรวิทย์ วตินสรากร. “พระยาอุปกิตศิลปสาร,” ใน **51 ครูและนักการศึกษาโลก สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง อันดับที่ 2**. พัฒนาศึกษา, 2544.

Pie, Mario; “Languages,” **The New Book of Knowledge**. Vol 11 New York Grolier Inc., 1966.